

УДК 342.1+304.4

В.С. ШЕСТАК, канд. юрид. наук, доц., До-
нецький державний університет управління

МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Ключові слова: адміністративно-правове забез-
печення, культурна функція, держава

У сучасній державі адміністративне право відіграє доволі важливу роль, оскільки сприяє впорядкуванню низки важливих суспільних відносин у різних сферах публічного управління, визначає порядок реалізації відповідними суб'єктами окремих функцій держави, у тому числі і реалізації культурної функції. Здійснення адміністративним правом цієї ролі, на наш погляд, пов'язується із системним впливом цієї галузі на відповідні суспільні відносини, що відбувається завдяки певним правовим явищам, які утворюють механізм адміністративно-правового забезпечення відповідної функції держави. У такому контексті заслуговує на увагу питання про визначення сутності та структури цього механізму, вирішення якого може бути покладено в основу його вдосконалення. Дана проблема є актуальною, тому що її вирішення безпосередньо стосується такого завдання Концепції адміністративної реформи в Україні, як формування нових інститутів, організаційних структур та інструментів здійснення публічного управління [0]. Це також пов'язано з тим, що існуючий стан культури в Україні вимагає нових політичних підходів, програм і механізмів їх реалізації, що підкреслюється в Концепції державної політики в галузі культури на 2005-2007 роки.

Дослідженню механізму адміністративно-правового забезпечення функцій держави в

адміністративно-правовій науці було присвячено чимало праць, зокрема над цією проблемою працювали такі вчені, як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, В.В. Богуцький, В.М. Гаращук, А.Т. Комзюк, О.В. Негодченко, О.Ю. Оболенський, В.Я. Малиновський, А.Ф. Мельник, В.В. Цветков тощо. Але аналіз останніх наукових досліджень у даній сфері свідчить про те, що зазначені питання досліджувалося переважно у загальному плані, де дослідженню механізму адміністративно-правового забезпечення окремих функцій держави не завжди приділялася достатня увага. Наприклад, проблематика механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави залишилася поза увагою вчених-адміністративістів.

Звернемо увагу на те, що важливість таких вузькоспрямованих досліджень, як ми вважаємо, пояснюється тим, що механізм адміністративно-правового забезпечення функцій держави як загальне, при його спрямуванні на конкретну сферу публічного управління, у нашому випадку сферу культури, отримує власну специфіку, що робить його явищем особливим. І саме особливості, які властиві механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави, повинні стати об'єктом наукового дослідження, що і обумовлює мету цієї статті. Зазначений підхід не тільки забезпечить виявлення змісту складових цього механізму при його спрямуванні на сферу культури, а й сприятиме опрацюванню відповідних пропозицій з його вдосконалення, що в кінцевому рахунку забезпечить як належну реалізацію конституційних норм, які мають відношення до визначення системи обов'язків держави у сфері культури, так і культурних прав та свобод приватних осіб.

Насамперед висловимо своє ставлення до розуміння поняття «культурна функція держави». Слід відмітити, що культурна функція відноситься до переліку основних внутрішніх функцій держави, а її зміст становить

сьогодні державна підтримка розвитку культури – літератури, мистецтва, театру, кіно, музики, живопису, архітектури, радіо, телебачення та інших засобів масової інформації; збереження історико-культурних пам'ятників, історичних комплексів, архівів, музеїв, бібліотек [0, с.67]. У період існування радянської держави відповідна діяльність втілювалася в межах культурно-виховної (ідеологічної) функції, яка, на думку В.Ф. Погорілко, за своїм змістом включала діяльність держави з керівництва народною освітою; діяльність держави у галузі науки; діяльність держави у галузі видавничої справи, поліграфії та книжкової торгівлі; діяльність держави у галузі культури, культурно-просвітницької роботи, літератури, професійного мистецтва, художньої самодіяльності, бібліотечної та музейної справи, охорони пам'ятників історії та культури; діяльність держави із забезпечення розвитку і належного функціонування засобів масової інформації – преси, радіо, телебачення [0, с.24]. Розбіжності в поглядах вчених з цього приводу мають місце і зараз. Тому можемо відмітити, що у науковій літературі відсутня єдина точка зору щодо змісту культурної функції держави, у зв'язку з чим існує широкий та вузький підхід до її тлумачення. У першому випадку автори, розглядаючи культурну функцію, наголошують на тому, що у її межах здійснюється державна підтримка розвитку не тільки власне культури (вузький підхід), але і освіти та науки, охорони культурної спадщини [0, с.48]. Як свідчить аналіз чинного законодавства, зокрема ст.54 Основного Закону, для такого широкого розуміння цього поняття є всі підстави.

Так, аналізуючи зазначені точки зору, наголосимо, що, на наш погляд, більш логічно виваженим є саме широкий підхід до тлумачення культурної функції, оскільки він дозволяє під одним знаменником об'єднати усі напрямки державної діяльності, які тісно пов'язані з нематеріальним (духовним) світом людини. Виходячи з цього ми схильні

визначити культурну функцію держави як такий вид діяльності її органів та інших уповноважених суб'єктів, що спрямований на підтримку реалізації приватними особами своїх духовних (нематеріальних) інтересів, пов'язаних з власне культурою (вузький підхід), освітою, наукою, охороною культурної спадщини тощо.

Продовжуючи дослідження основного питання статті, визначимо наше ставлення до загального поняття «механізм адміністративно-правового забезпечення». Розкриття сутності та значення цього поняття, його структурної будови дозволить нам на підставі врахування його ознак, з'ясувати ті істотні особливості, що матимуть місце при застосуванні цього механізму під час реалізації культурної функції держави.

Аналіз фахової літератури, зокрема праць В.Б. Авер'янова [0, с.25], В.Я. Малиновського [0, с.12], Ю.П. Битяка [0, с.6] свідчить про походження поняття «механізм адміністративно-правового забезпечення» від держави та її невід'ємного атрибута – державної влади. Так, В.Б. Авер'яновим прямо вказується, що адміністративно-правове регулювання має справу саме з державно-владними повноваженнями, повноваженнями державно-владного характеру [0, с.25], які за своїм призначенням спрямовані на забезпечення належного рівня стабільності особливої соціальної системи – суспільства. В юридичній літературі підкреслюється, що втілення державної влади в діяльність органів державної влади через такі засоби її здійснення, як політика, адміністративні акти, правові норми, економічне стимулювання, ідеологічний вплив, способи примусу, забезпечує функціонування державно-владного механізму [0, с.73], частиною якого є механізм адміністративно-правового забезпечення культурної функції держави. З наведеного цілком можливо виокремити наступні основні ознаки, що будуть визначати поняття «механізм адміністративно-правового забезпечення»:

- нерозривний зв'язок із державою та по-

хідними від неї владними правовими можливостями;

- характеристика як засобу реалізації державної влади;
- визначеність нормами адміністративного права;
- спрямованість на упорядкування суспільних відносин;
- реалізація механізму через діяльність органів державної влади;

Отже, можемо відмітити, що механізм адміністративно-правового забезпечення є засобом здійснення державно-владних повноважень під час адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, які виникають у відповідній сфері, що здійснюється уповноваженими на це державними органами з метою забезпечення функцій держави.

Слід наголосити, що завданням адміністративного права в даному випадку є не лише легітимізація владних повноважень при закладенні правових засад публічного управління, спрямованого на реалізацію функцій держави, зокрема у сфері культури. Як завдання адміністративного права нами також розглядається правове забезпечення регламентації порядку реалізації окремих функцій держави суб'єктами публічного управління. І це зауваження є доволі важливим, тому що в такому разі цей механізм виступає не тільки як щось спрямоване на впорядкування певних суспільних відносин, а й як засіб впорядкування державної влади, яка здійснюється через діяльність відповідних державних органів.

Таким чином, якщо з таких позицій розглядати механізм адміністративно-правового забезпечення, то можна виокремити низку важливих моментів. Виділення цих моментів не тільки дасть можливість комплексно розглянути основне питання статті, а сприятиме також формуванню більш повного уявлення про взаємозв'язок між діяльністю державних органів та забезпеченням належного виконання культурної функції держави. Причому звернемо увагу на таку обставину, що право,

в межах якого існує цей механізм, є «фізично» неподільним, таким, що саморозвивається цілим, і це проявляється у його системності, внутрішній юридичній узгодженості права [0, с.11–12]. Відповідно ця властивість розповсюджується на ті явища, що мають правову природу. З цих позицій ми розглядаємо механізм адміністративно-правового забезпечення функції держави як системне утворення, що має власну структуру.

Враховуючи вищенаведене, до моментів, які визначають зміст досліджуваного нами механізму, можна віднести наступні:

- по-перше, в структурі механізму адміністративно-правового забезпечення знаходяться дві взаємопов'язані підсистеми (підсистема засобів впорядкування суспільних відносин та підсистема впорядкування державно-владних відносин), які у сукупності утворюють вказаний механізм;

- по-друге, в цілому, виступаючи як засіб реалізації державної влади щодо управління суспільними відносинами взагалі, цей механізм не виключає можливості його подрібнення, спеціалізації з метою якнайкращого забезпечення окремих однорідних груп суспільних відносин, які охоплюються конкретними функціями держави, наприклад культурною функцією;

- по-третє, якщо ми допускаємо такий поділ загального механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації функції держави на окремі видові механізми, то відповідно в межах цих видових механізмів (наприклад, забезпечення реалізації оборонної, економічної функції держави тощо) виокремлені нами підсистеми характеризуються власним, особливим змістом, який визначається як об'єктом забезпечення, зокрема культурною сферою суспільства та держави, так і специфікою обумовленої цим об'єктом функції держави – культурною функцією держави.

Встановивши основні характерні риси та змістовні ознаки механізму адміністративно-правового забезпечення як загального родо-

вого явища, спробуємо дослідити видові особливості та специфіку цього механізму в частині реалізації його щодо культурної функції держави.

Як нами вже було відмічено, попри все саме об'єкт забезпечення, яким виступає сфера культури (освіта, наука, мистецтво, засоби масової інформації, історико-культурні об'єкти тощо), а також характер та специфіка здійснення окремої функції держави, що корелює цій сфері, і визначають особливості механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави. Тому розглянемо кожне з цих явищ окремо з метою встановлення їх взаємозв'язку та взаємодії із цим механізмом.

Стосовно об'єкта забезпечення ми, підтримавши широкий підхід до визначення змісту культурної функції держави, вважаємо, що сферу культури в суспільстві та державі становлять відповідні правовідносини, які виникають з приводу реалізації приватними особами або їх об'єднаннями прав, свобод та законних інтересів, пов'язаних із задоволенням потреб в освіті, науці, мистецтві, отриманні інформації, користуванні історико-культурними об'єктами тощо. Тобто можна вести мову про те, що основним об'єктом забезпечення з боку держави є правовідносини у сфері культури.

Розглядаючи правовідносини в цілому, зрозуміло, слід мати на увазі, що це правове явище має власну структуру, яка складається з відповідних елементів. Так, в теорії права до структурних складових правовідносин відносять суб'єкти (фізичні та юридичні особи), об'єкти (те, з приводу чого виникає і здійснюється діяльність його суб'єктів: блага, інтереси тощо) і зміст (суб'єктивні права і обов'язки, які виражають зв'язок між суб'єктами правовідносин) [0, с.348]. З наведених елементів структури правовідносин, як ми вважаємо, специфіка сфери культури найбільше втілюється в об'єкті та обумовлених його існуванням суб'єктивних правах і

обов'язках суб'єктів правовідносин.

Держава, сприяючи забезпеченню правовідносин у сфері культури, основну увагу повинна приділяти саме цим явищам (блага, цінності, суб'єктивні права осіб), а сам механізм адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави, форми та методи впорядкування правовідносин у сфері культури, що застосовуються в межах цього механізму, повинні враховувати їх специфіку та відповідати сучасним поглядам на роль та функції держави.

З цього приводу погодимося із позицією В.Я. Малиновського, який звертає увагу на те, що в сучасних умовах держава повинна відмовлятися не від участі в розвитку культури, а від спрощених підходів, де перехід від «управління» до підтримки культури означає створення умов максимального забезпечення цієї сфери. Саме тому В.Я. Малиновський акцентує увагу на тому, що удосконалення потребує також структура публічного (державного) управління в умовах ринку, зокрема шляхом зменшення адміністративного впливу держави в культурній сфері [0, с.159-160]. Ми повністю погоджуємося з думкою відомого науковця, тому що, за нашим глибоким переконанням, управлінський вплив на сферу культури, тобто відповідні правовідносини, повинен бути максимально мінімізованим, оскільки культура, як і ринкова економіка, має розвиватися за власними законами. Необхідність такого кроку не повинна викликати жодних сумнівів, оскільки реалії сьогодення вимагають створення таких умов для реалізації культурної функції держави, за яких би виключався будь-який прямий управлінський вплив на об'єкти культури. У цьому контексті підтримаємо думку Н.С. Фесенко відносно того, що, зважаючи на основні положення Концепції державної культурної політики України, необхідно запровадити державно-громадську модель управління у сфері культури, яка ґрунтується на принципах децентралізації і демократизації управління, поєднує елемен-

ти публічного і громадського управління, забезпечує максимальне залучення громадських структур, неурядових організацій до вироблення та прийняття обґрунтованих, узгоджених управлінських рішень з урахуванням культурних запитів усіх суб'єктів культурної діяльності і сприяє оптимізації державної політики у сфері культури [0, с.416]. На нашу думку, виключення прямого управлінського впливу на об'єкти культури, а також витоки децентралізації і демократизації управління сферою культури пов'язані із характером сучасного стану розвитку цієї сфери та переважно приватним характером особистих прав, свобод та законних інтересів осіб або їх об'єднань, пов'язаних із задоволенням потреб в освіті, науці, мистецтві, отриманні інформації, користуванні історико-культурними об'єктами тощо.

Наведене дає підстави зробити наступні висновки щодо взаємозв'язку об'єкта впливу (правовідносини у сфері культури) та визначення особливостей механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави:

- характер правовідносин (публічний, приватний або приватно-публічний), спосіб їх впорядкування (примусовий вплив або забезпечення права особи), значення об'єкта правовідносин (конституційне право чи значно нижчий рівень правового регулювання) визначають те, яким чином буде побудований цей механізм, які форми та методи виконання завдань, що стоять перед ним, в нього буде включено;

- визнання об'єктом впливу правовідносини у сфері культури, а також наявність взаємозв'язку між ними та механізмом забезпечення вказує на те, що до складу вказаного механізму входять ті правові явища, за допомогою яких держава впорядковує ті чи інші суспільні відносини.

Розкривши характер взаємозв'язку правовідносин у сфері культури та механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави, звернемо

увагу на те, який вплив на цей механізм спричиняє характер здійснення функції держави, реалізацію якої і забезпечує даний механізм.

У ході дослідження цього питання звернемо увагу на те, що механізм адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави насамперед повинен впорядковувати діяльність відповідних державних органів, яка обумовлена реалізацією цієї функції. Але, з іншого боку, і сама функція здійснює зворотний вплив на механізм її реалізації. Так, культурна функція держави, маючи власну специфіку як відносно особливе та самостійне явище суспільного буття, в сучасних умовах існування нашої країни має втілюватися в інших, ніж були притаманні командно-адміністративній системі формах та методах забезпечення її реалізації, на що ми вже звернули увагу. Саме тому від того, чи визнана в праві відповідної країни сфера культури і кореспондуюча їй функція держави як окреме суспільне явище, яким чином вони впорядковуються, і впливає на визначення тих засобів, які опосередковують їх забезпечення. Зокрема, як вказує С.В. Барабанова, зміст реалізації такої комплексної функції, як функція розвитку культури, науки і освіти, полягає в державній підтримці, їх пріоритетному розвитку, створенні сприятливих умов для творчої діяльності тощо [0, с.80].

У позиції С.В. Барабанової, на наш погляд, знаходить свій прояв той момент, на який ми вказували як на фактор, який, поряд з правовідносинами у сфері культури, визначає особливість механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави. Ми маємо на увазі те, що специфіка реалізації вказаної функції державою, яка вважає себе демократичною, соціальною, правовою, а також те, яким чином та на яких засадах вона здійснює її реалізацію, в певній частині впливає на зміст механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції дер-

жави. Цей вплив стосується характеру впорядкування державно-владних відносин, що проявляється в правовій регламентації порядку реалізації окремих функцій держави суб'єктами публічного управління.

Таким чином, якщо ми ведемо мову про те, що ставлення держави до сфери культури повинно будуватися на інших, відмінних від існуючих підстав, то характер виконання відповідної функції також повинен зазнавати відповідної трансформації. У свою чергу, це мусить відобразитися в особливостях механізму реалізації державної влади, яка здійснюється через діяльність відповідних державних органів, у тому числі і в сфері управління культурою. Зокрема О.А. Задихайло, характеризуючи правове регулювання соціально-культурної сфери, виділяє такі його напрямки: закріплення основних засад, принципів організації й діяльності органів держави, удосконалення системи органів управління, оптимальний розподіл компетенції між суб'єктами, поліпшення процедурної роботи апарату управління, порядку здійснення покладених на нього завдань і функцій [0, с.141].

З наведеного вище можна зробити висновок, що досліджуваний нами механізм адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави, оскільки він базується на нормах права та включає в себе діяльність відповідних державних органів, має відображати напрямок розвитку, характерний для сучасного публічного управління. Ми вважаємо, це знаходить свій прояв у тому, що вказаний механізм у притаманних йому формах та властивими йому засобами у сфері культури повинен:

- визначати основи діяльності державних органів;
- сприяти формуванню цілісної та несуперечливої їх системи;
- оптимізувати розподіл компетенції між уповноваженими суб'єктами;
- формувати найбільш ефективну та спрощену процедуру роботи суб'єктів

управління.

Визнання наявності впливу характеру та особливостей існування самої культурної функції держави на механізм її забезпечення вказує на те, що до складу вказаного механізму як його підсистема, на що ми звертали увагу вище, входять ті правові явища, за допомогою яких держава впорядковує реалізацію державно-владних відносин (діяльність органів державної влади). До їх складу, наприклад, можна віднести такі: політика у відповідній сфері, адміністративні акти, правові норми, економічне стимулювання, ідеологічний вплив, способи примусу тощо [0, с.73].

Отже, стосовно механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави можна відмітити наступне:

- він є засобом реалізації державно-владних повноважень у цій сфері;
- цей механізм є цілісною системою впливу на сферу культури,
- до складу цього механізму входять дві взаємопов'язані підсистеми (підсистема засобів впорядкування суспільних відносин та підсистема впорядкування державно-владних відносин);
- на визначення змісту та особливостей цього механізму впливають об'єкт забезпечення, яким виступають правовідносини у сфері культури (освіта, наука, мистецтво, засоби масової інформації, історико-культурні об'єкти тощо), а також характер та специфіка здійснення культурної функції держави;
- визнання об'єктом впливу правовідносини у сфері культури, а також наявність взаємозв'язку між ними та механізмом забезпечення вказує на те, що до складу вказаного механізму входять ті правові явища, за допомогою яких держава впорядковує ті чи інші суспільні відносини;
- визнання наявності впливу характеру та особливостей існування самої культурної функції держави на механізм її забезпечення вказує на те, що до складу вказаного механі-

зму входять ті правові явища, за допомогою яких держава впорядковує реалізацію державно-владних відносин (діяльність органів державної влади).

Таким чином, системний погляд на механізм адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави, а також виявлення діалектичного взаємозв'язку між ним та правовідносинами в цій сфері і специфікою реалізації культурної функції держави в сучасних умовах побудови України як демократичної, соціальної, правової держави розкриває ті форми, в яких відбувається поєднання та узгодження державних та приватних інтересів у цій сфері. Виходячи з цього необхідно визнати, що підвищення ефективності дії механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави може бути здійснено лише за умови подальшого вдосконалення окремих його підсистем. Це стосується як вдосконалення засобів впорядкування суспільних відносин у цій сфері, так і вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності органів державної влади в цій сфері.

Саме тому подальші наукові дослідження, які стосуються адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави, повинні бути спрямовані на встановлення системи юридичних засобів, які входять до складу цього механізму, а також на особливості його застосування щодо окремих напрямків реалізації культурної функції держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Указ Президента України «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні»: від 22.07.1998 р., № 810 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 21. – С. 32.
2. Матузов Н. И. Теория государства и права : учебник / Н. И. Матузов, А. В. Маль-

ко – М. : Юристъ, 2004. – 512 с.

3. Погорелко В. Ф. Местные советы в механизме осуществления функций советского общенародного государства / В. Ф. Погорелко. – К. : Наукова думка, 1986. – 236 с.

4. Скакун О. Ф. Теория держави і права : підручник / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.

5. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Факт, 2003. – 384 с.

6. Малиновський В. Я. Державне управління / В. Я. Малиновський : навчальний посібник. – Луцьк : Ред.-вид. відд. «Вежа» Вол. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – 558 с.

7. Адміністративне право України : підручник [для юрид. вузів і фак.] / [Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. – Харків : Право, 2000. – 520 с.

8. Державне управління : навч. посіб. / [А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна, Л. Ю. Гордієнко] ; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання-Прес, 2003. – 343 с.

9. Алексеев С. С. Структура советского права / С. С. Алексеев. – М. : Юрид. лит., 1975. – 264 с.

10. Малиновський В. Формування концептуальних засад культурної політики України на сучасному етапі державного будівництва / В. Малиновський // Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президентіві України. – 2002. – Вип. 1. – С. 156-164.

11. Фесенко Н. С. Державна культурна політика: закордонний досвід / Н. С. Фесенко // Вісник Харківськ. нац. ун-ту внутр. справ. – 2004. – № 25. – С. 411-416.

12. Барабанова С. В. Государственное регулирование высшего образования как социокультурная функция государства / С. В. Барабанова // Право и образование. – 2004. – № 3. – С. 68-88

13. Задихайло О. А. Правове регулювання

діяльності в галузі культури в Україні / О. А. | Вип. 76. – С.140-145.
Задихайло // Проблеми законності. – 2005. – |

Шестак В. С. Механізм адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави / В. С. Шестак // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 578–585 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10svckfd.pdf>

Визначаються особливості, властиві механізму адміністративно-правового забезпечення реалізації культурної функції держави, складові цього механізму щодо сфери культури, формулюються пропозиції щодо його вдосконалення.

***

Шестак В.С. Механизм административно-правового обеспечения реализации культурной функции государства

Определяются особенности, свойственные механизму административно-правового обеспечения реализации культурной функции государства, составляющие этого механизма относительно сферы культуры, формулируются предложения по его совершенствованию.

***

Shestak V. S. The Mechanism of is Administrative-Legal Maintenance of Realization of Cultural Function of the State

The features peculiar to the mechanism of is administrative-legal maintenance of realization of cultural function of the state, making this mechanism concerning culture sphere are defined, offers on its perfection are formulated.

Форум права Форум